

Svarīgi ES fondu projektu īstenotājiem: lēmumi šai laikā ir rūpīgi jādokumentē

Publicēts: 23.03.2020.

Vērtējot, vai Covid-19 izplatība ir uzskatāma par nepārvaramu varu (*force majeure*), ir jāņem vērā Augstākās tiesas prakse, saskaņā ar kuru nepārvaramas varas apstākļi sastāv no četriem elementiem:

- notikums, no kura nav iespējams izvairīties un kura sekas nav iespējams pārvarēt;
- saprātīga persona līguma noslēgšanas brīdī notikumu nevarēja paredzēt;
- notikums nav noticis puses vai tās kontrolē esošas personas rīcības dēļ;
- notikums saistību izpildi padara ne tikai apgrūtināšu, bet arī neiespējamu.

Īpaši ir uzsvērts pēdējais priekšnoteikums – saistību izpilde ir pilnīgi neiespējama. Ir jānošķir objektīva neiespējamība no subjektīvas neiespējamības. Ja iestājas visi pārējie priekšnoteikumi, bet saistību izpilde, kaut ļoti apgrūtināta, tomēr teorētiski ir iespējama, tad tā vairs nav nepārvarama vara.

Virusa izplatīšanās var tikt izskatīta par nepārvaramas varas apstākļiem, ja līguma saistību izpildi objektīvi neiespējamu padara vīrusa izplatības ierobežošanas un risku mazināšanas pasākumi, piemēram, karantīna vai robežas slēgšana. Ņemot vērā minēto, pusei, kas atsaucas uz Covid-19 izplatību kā nepārvaramas varas apstākļiem, ir jāsniedz pierādījumi par to, ka līguma saistību izpilde ir kļuvusi neiespējama konkrēto apstākļu dēļ. Plašāk par nepārvaramas varas apstākļiem saistībā ar vīrusa izplatību aicinām iepazīties [LV portāla publikācijā](#).

Iepirkumu uzraudzības birojs (IUB), sniedzot skaidrojumu par līguma grozījumiem, ja līgumu nav iespējams izpildīt ārkārtējās situācijas dēļ, norāda, ka izsludinātā ārkārtējā situācija ir pamats pasūtītājiem veikt grozījumus iepirkuma līgumā saistībā ar neparedzētiem apstākļiem, piemērojot [Publisko iepirkumu likuma](#) 61.panta trešās daļas 3.punktu. Papildus pasūtītājam ir tiesības izmantot Publisko iepirkumu likuma 61.panta piektajā daļā paredzēto iespēju par līgumcenas izmaiņām līdz 10% (precēm un pakalpojumiem) vai līdz 15 % (būvdarbiem) apmērā no sākotnējās līgumcenas. Minētais attiecināms arī uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju noslēgtajiem līgumiem.

Vienlaikus IUB aicina rūpīgi izvērtēt un pamatot katru ar ārkārtējo situāciju pamatotu līguma grozījumu veikšanas nepieciešamību, lai nepieļautu nepamatotu grozījumu veikšanu, kā rezultātā mainītos ekonomiskais līdzsvars par labu uzvarējušajam pretendētājam vai palielinātos līgumcena, nepamatoti sadārdzinot līgumu.

Finansējuma saņēmējam, pieņemot lēmumu akceptēt iepirkuma līguma grozījumus Covid-19 izplatības dēļ, šāds lēmums ne tikai ir detalizēti jāpamato, bet arī jādokumentē.

Saskaņā ar likuma "[Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar COVID-19 izplatību](#)" 3.pantu noteiktiem komersantiem ir tiesības pieteikties nodokļu samaksas termiņa pagarinājumam, kā arī lūgt piešķirt nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu tiem nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kuru samaksas termiņš ir pagarināts saskaņā ar likuma "[Par nodokļiem un nodevām](#)" 24.pantu, ja termiņa kavējums radies COVID-19 rezultātā. Ja nodokļu maksātājam ir piešķirts nodokļu samaksas termiņa pagarinājums, Valsts ieņēmumu dienests informāciju par nodokļu maksātāju niekļauj Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu (nodevu) parādnieku datubāzē, tādējādi šādus komersantus nebūs jāizslēdz no dalības iepirkumā nodokļu parāda dēļ.

Attiecībā uz iepirkuma līguma slēgšanu, lai novērstu ārkārtas situāciju, IUB ir skaidrojis, ka pasūtītāji atkarībā no paredzamās līgumcenas var piemērot Publisko iepirkumu likuma 8. panta septītās daļas 3. punktā minēto sarunu procedūru, 9. panta 21. daļas

1. punkta nosacījumus vai 32. panta trešo daļu, ja nepieciešams iegādāties minētā likuma 2. pielikumā iekļautos pakalpojumus. Minētās normas piemērojamas gadījumos, kad pasūtītājam objektīvi radusies situācija, kurā steidzamības dēļ nav iespējams piemērot atklātu konkursu, slēgtu konkursu vai konkursa procedūru ar sarunām vai iepirkumu. Detalizēti ar IUB skaidrojumu iespējams iepazīties [šeit](#).

<https://www.cfla.gov.lv/lv/jaunums/svarigi-es-fondu-projektu-istenotajiem-lemumi-sai-laika-ir-rupigi-jadokumente>